

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT

LÊ THỊ HỒNG NHẬT

PHÁP LUẬT VỀ HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

Chuyên ngành: Luật Kinh tế

Mã số: 60 38 01 07

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS. TS. HÀ THỊ MAI HIÊN

Thừa Thiên Huế, năm 2016

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	4
<u>1. Tính cấp thiết của đề tài.</u>	<u>4</u>
<u>2. Tình hình nghiên cứu đề tài</u>	<u>5</u>
<u>3. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.</u>	<u>7</u>
<u>3.1 Phương pháp luận nghiên cứu</u>	<u>7</u>
<u>3.2 Phương pháp nghiên cứu</u>	<u>7</u>
<u>4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu</u>	<u>7</u>
<u>4.1 Đối tượng nghiên cứu</u>	<u>7</u>
<u>4.2 Phạm vi nghiên cứu</u>	<u>7</u>
<u>5. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>5.1 Mục đích nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>5.2 Nhiệm vụ nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>6. Câu hỏi và giả thuyết nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>6.1 Câu hỏi nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>6.2 Giả thuyết nghiên cứu</u>	<u>8</u>
<u>7. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn</u>	<u>9</u>
<u>8. Bố cục luận văn</u>	<u>9</u>

Chương 1. NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CỦA PHÁP LUẬT VỀ HOẠT ĐỘNG TÍN

DỤNG TIÊU DỪNG Error! Bookmark not defined.

1.1 Khái quát về hoạt động tín dụng tiêu dùngError! Bookmark not defined.

1.1.1 Khái niệm tín dụng tiêu dùng Error! Bookmark not defined.

1.1.2 Đặc điểm tín dụng tiêu dùng Error! Bookmark not defined.

1.1.3 Vai trò của tín dụng tiêu dùng Error! Bookmark not defined.

1.1.4 Phân loại tín dụng tiêu dùng Error! Bookmark not defined.

1.2 Khái quát pháp luật điều chỉnh về hoạt động tín dụng tiêu dùng **Error!**

Bookmark not defined.

1.2.1 Khái niệm pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng**Error!**

Bookmark

not defined.

1.2.2 Cơ sở kinh tế xã hội của hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam**Error!**

Bookmark not defined.

1.2.3 Quy định của pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng **Error!**

Bookmark not defined.

Kết luận chương 1 **Error! Bookmark not defined.**

Chương 2. THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN THỰC HIỆN HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG TIÊU DÙNG Ở VIỆT NAM**Error! Bookmark not**

defined. 2.1 Thực trạng pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam**Error!**

Bookmark not defined.

2.1.1 Về chủ thể tham gia trong hoạt động tín dụng tiêu dùng **Error!**

Bookmark not defined.

2.1.2 Về phương thức cho vay trong hoạt động tín dụng tiêu dùng .. **Error!**

Bookmark not defined.

2.1.3 Về thời hạn cho vay trong hoạt động tín dụng tiêu dùng **Error!**

Bookmark not defined.

2.1.4 Về lãi suất cho vay trong hoạt động tín dụng tiêu dùng**Error!**

Bookmark

not defined.

2.1.5 Quyền và nghĩa vụ và trách nhiệm pháp lý của các bên khi tham gia hợp đồng tín dụng tiêu dùng**Error! Bookmark not defined.**

2.2 Thực tiễn thực hiện pháp luật hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam

.....**Error! Bookmark not defined.**

2.2.1 Thực tiễn pháp luật áp dụng đối với hoạt động tín dụng tiêu dùng**Error!**

Bookmark not defined.

2.2.2 Một số hạn chế của pháp luật hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam**Error!**

Bookmark not defined.

Kết luận chương 2 **Error! Bookmark not defined.**

Chương 3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ
Error!

Bookmark not defined.

NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN PHÁP LUẬT HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG TIÊU DÙNG Ở VIỆT NAM **Error! Bookmark not defined.**

3.1 Giải pháp hoàn thiện pháp luật trong hoạt động tín dụng tiêu dùng**Error!**

Bookmark not defined.

3.1.1 Về hệ thống pháp luật **Error! Bookmark not defined.**

3.1.2 Về các quy định cụ thể**Error! Bookmark not defined.**

3.2 Giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện pháp luật trong hoạt động tín dụng

tiêu dùng ở Việt Nam hiện nay.**Error! Bookmark not defined.**

Kết luận chương 3 **Error! Bookmark not defined.**

KẾT LUẬN..... **Error! Bookmark not defined.**

TÀI LIỆU THAM KHẢO..... **Error! Bookmark not defined.**

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài.

Nhiều năm trở lại đây nền kinh tế nước nhà có nhiều bước đổi mới mạnh mẽ, phát triển không ngừng, và tất nhiên với sự phát triển như vậy thì mức sống của người dân cũng được cải thiện một cách đáng kể. Có thể nói khách quan rằng, giờ đây nhu cầu cá nhân của mỗi người không chỉ là ăn đủ no, mặc

đủ ấm nữa mà tiến tới một mức xa hơn đó là ăn ngon, mặc đẹp, cùng với đó là nhu cầu về dịch vụ ngày càng nhiều. Đặc biệt trong lĩnh vực tiêu dùng người

dân thường có tâm lí muốn dùng sản phẩm mới nhất, hiện đại nhất, tuy nhiên giá cả của các sản phẩm này không hề rẻ và không phải bất cứ ai cũng có thể mua liền tay được. Bắt kịp được xu thế đó các tổ chức tín dụng đã phát triển một hoạt động cho vay mới, đó là tín dụng tiêu dùng. Hoạt động tín dụng này đem lại lợi ích cho cả hai bên tham gia là người tiêu dùng và tổ chức tín dụng.

Trong quy định của pháp luật Việt Nam thì tín dụng tiêu dùng là hình thức cấp tín dụng cá nhân được thực hiện bởi tổ chức tín dụng. Hoạt động tín dụng tiêu dùng là loại hoạt động có nhiều đặc thù riêng và tiềm ẩn rủi ro cao hơn tín dụng tiêu dùng giới lẫn khách hàng nhưng pháp luật hiện hành chưa có một hệ thống các quy định riêng, hoàn chỉnh và đồng bộ áp dụng cho hoạt động tín dụng tiêu dùng nên hiện vẫn phải áp dụng các quy định trong Luật Các tổ chức tín dụng và các nghị định, thông tư hướng dẫn kèm theo. Trong quá trình áp dụng vào thực tiễn ở Việt Nam hiện nay, pháp luật về tín dụng tiêu dùng đã nảy sinh nhiều bất cập, nhiều điểm chưa hợp lý, chưa tập trung và chưa thống nhất giữa các văn bản pháp luật. Việc quy định rời rạc ở nhiều văn bản pháp luật đã gây khó khăn không nhỏ cho các tổ chức tín dụng, lẫn các cơ quan giải quyết tranh chấp khi có tranh chấp phát sinh. Do đó, quy định về tín dụng tiêu dùng là tiến bộ nhưng khi áp dụng vào thực tế thì vẫn chưa thật sự khả thi và vẫn còn nhiều bất cập.

Để khắc phục tình trạng trên cần phải rà soát, bổ sung, sửa đổi để hoạt động tín dụng tiêu dùng có một hành lang pháp lý hoàn thiện đảm bảo cho hoạt động này diễn ra an toàn và hiệu quả hơn.

Bên cạnh đó Theo ông Trịnh Anh Tuấn - Phó Cục trưởng Cục Quản lý cạnh tranh (Bộ Công Thương), mặc dù tín dụng tiêu dùng đã phần nào thể hiện được vai trò tích cực đối với nhu cầu của người tiêu dùng và sự phát triển của nền kinh tế. Nhưng thời gian qua, số vụ việc phản ánh, khiếu nại của người

tiêu dùng liên quan đến dịch vụ tín dụng tiêu dùng đang có xu hướng gia tăng và ảnh hưởng nghiêm trọng không chỉ tới tài sản mà còn danh dự và sức khỏe của người tiêu dùng. Từ những lý do trên tôi chọn đề tài “ *Pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng*” làm đề tài luận văn thạc sĩ của mình. Qua đó mong muốn đưa ra một số ý kiến đóng góp nhằm hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về hoạt động tín dụng tiêu dùng.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

Pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng có vai trò quan trọng đối với việc đảm bảo quyền lợi cho các chủ thể khi tham gia tín dụng tiêu dùng, đồng thời là cơ sở pháp lý để xử lý các vấn đề phát sinh trong hoạt động tín dụng tiêu dùng. Đã có nhiều công trình nghiên cứu, bài viết về hoạt động tín dụng tiêu dùng. Một số công trình nghiên cứu:

Sách chuyên khảo “Hoạt động cho vay tiêu dùng kinh nghiệm quốc tế, thực trạng và khuyến nghị chính sách cho Việt Nam”, Viện chiến lược ngân hàng. Luận văn thạc sĩ “ Phát triển cho vay tiêu dùng tại ngân hàng thương mại cổ phần Đông Á” của tác giả Nguyễn Thị Hồng Diệu.

Luận văn thạc sĩ “ Giải pháp mở rộng tín dụng tiêu dùng tại ngân hàng Đầu tư và phát triển Việt Nam chi nhánh thành phố Hồ Chí Minh” của tác giả Nguyễn Thị Xuân Hảo.

Khóa luận tốt nghiệp của tác giả Nguyễn Ngọc Hà “Phân tích tình hình tín dụng tiêu dùng tại ngân hàng thương mại cổ phần An Bình- phòng giao dịch Long Xuyên”.

Ngoài ra còn có các bài biết trên các tạp chí chuyên ngành cũng như báo điện tử nghiên cứu các khía cạnh khác nhau của hoạt động tín dụng tiêu dùng.

Các công trình nghiên cứu đã góp phần làm rõ được khái niệm tín dụng tiêu dùng, đặc điểm của tín dụng tiêu dùng, vai trò của tín dụng tiêu dùng đối

với nền kinh tế xã hội của đất nước, đối với các tổ chức tín dụng và cá nhân, hộ gia đình tham gia hoạt động này. Phần nào đã xác định được xu hướng phát triển của hoạt động tín dụng tiêu dùng và đưa ra các biện pháp nhằm mở rộng hoạt động này trong tương lai. Ngoài ra sách chuyên khảo “Hoạt động cho vay tiêu dùng kinh nghiệm quốc tế, thực trạng và khuyến nghị chính sách cho Việt Nam” do TS Nguyễn Thị Kim Thanh chủ biên đã tổng kết từ quá trình nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế và khảo sát thực tế thị trường Việt Nam cung cấp cho những nét chính về những thông lệ quốc tế trong lĩnh vực cho vay tiêu dùng như sự phát triển của thị trường, mô hình hoạt động cũng như rủi ro đối với các công ty tài chính tiêu dùng, lãi suất cho vay tiêu dùng, một số biện pháp để bảo vệ người đi vay và tổ chức cho vay, duy trì thị trường an toàn, ổn định. Đồng thời, cũng tiến hành mô tả những nét chi tiết về hoạt động cho vay tiêu dùng tại Việt Nam hiện nay bao gồm: khuôn khổ pháp lý điều chỉnh hoạt động cho vay tiêu dùng, hoạt động cho vay tiêu dùng tại các ngân hàng thương mại và các công ty tài chính tiêu dùng, từ đối tượng khách hàng, cơ cấu sản phẩm, đến quy trình cho vay và quản trị rủi ro.

Tuy nhiên đa phần các công trình nghiên cứu mà tác giả tham khảo được đều tìm hiểu về hoạt động tín dụng tiêu dùng cũng như đánh giá cụ thể đối với một chủ thể ngân hàng xác định từ góc độ *kinh tế* mà chưa đề cập sâu đến khía cạnh *pháp luật* về tín dụng tín dụng tiêu dùng.

3. Cơ sở phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.

3.1 Phương pháp luận nghiên cứu

Quá trình nghiên cứu tác giả dựa trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về Nhà nước và pháp luật, luận văn sử dụng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử để làm rõ các vấn đề đặt ra.

3.2 Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng các phương pháp: phân tích, so sánh, tổng hợp, khảo sát thực tế, tham khảo các tài liệu pháp luật hoạt động tín dụng tiêu dùng hiện nay

ở Việt Nam và một số nước trên thế giới để phục vụ cho việc nghiên cứu.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1 Đối tượng nghiên cứu

Luận văn tập trung nghiên cứu các quy định của pháp luật có liên quan đến hoạt động tín dụng tiêu dùng ; thực tiễn các quy định của pháp luật và các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả việc áp dụng pháp luật trong hoạt động tín dụng tiêu dùng.

4.2 Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nghiên cứu của đề tài bao gồm các quy định pháp lý về hoạt động tín dụng tiêu dùng trong Luật Các tổ chức tín dụng 2010, Luật bảo vệ người tiêu dùng 2010, và các văn bản pháp luật chuyên ngành có liên quan.

5. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

5.1 Mục đích nghiên cứu

Mục đích của việc nghiên cứu nhằm làm rõ các quy định của pháp luật hiện hành về hoạt động tín dụng tiêu dùng. Từ đó đưa ra một số ý kiến pháp lý đóng góp, hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về hoạt động tín dụng tiêu dùng.

5.2 Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa các quy định của pháp luật hiện hành về hoạt động tín dụng tiêu dùng, cũng như các quy định của pháp luật về hoạt động cho vay tiêu dùng của các tổ chức tín dụng.
- Phân tích, đánh giá các quy định của pháp luật hiện hành, thực trạng cho vay tiêu dùng.

- Đưa ra các ý kiến đóng góp nhằm hoàn thiện pháp luật về tín dụng tiêu dùng và giải pháp góp phần nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật về tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam

6. Câu hỏi và giả thuyết nghiên cứu

6.1 Câu hỏi nghiên cứu

- Câu 1 : Các quy định của pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng như thế nào?

- Câu 2: Thực tiễn áp dụng các quy định đó có những bất cập, vướng mắc gì?

- Câu 3: Cần có những giải pháp nào để hoàn thiện pháp luật và thực hiện các quy định của pháp luật trong hoạt động tín dụng tiêu dùng?

6.2 Giả thuyết nghiên cứu

Để trả lời cho câu hỏi về quy định của pháp luật thì giả thuyết nghiên cứu được đặt ra là:

- Quy định về hoạt động tín dụng tiêu dùng theo pháp luật hiện hành còn nhiều vướng mắc bất cập.

Để trả lời cho câu hỏi về thực trạng áp dụng pháp luật hiện nay thì giả thuyết nghiên cứu được đặt ra là:

- Thực tiễn áp dụng pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay còn nhiều vướng mắc, hạn chế.

Để trả lời cho câu hỏi về những kiến nghị, đề xuất đối với việc hoàn thiện pháp luật thì giả thuyết nghiên cứu được đặt ra là:

- Nhu cầu của thực tiễn đối với việc hoàn thiện pháp luật trong hoạt động tín dụng tiêu dùng

7. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn

- a. Ý nghĩa khoa học

Luận văn góp phần hoàn thiện khuôn khổ pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng

b. Ý nghĩa thực tiễn

Luận văn có thể thành tài liệu tham khảo cho các nhà khoa học, sinh viên quan tâm đến lĩnh vực tín dụng tiêu dùng.

8. Bố cục luận văn

Luận văn được chia thành 3 phần gồm Phần mở đầu, Phần nội dung và Phần kết luận.

Phần nội dung của luận văn được kết cấu thành 3 chương với nội dung nghiên cứu như sau:

Chương 1: Những vấn đề lí luận của pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng

Chương 2: Thực trạng pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam

Chương 3: Một số giải pháp góp phần hoàn thiện và tăng cường hiệu quả thực thi pháp luật về hoạt động tín dụng tiêu dùng ở Việt Nam